

JOHN
GRISHAM

NEPRAVODLIVO
ODSÚDENÍ

*Skutočné príbehy obetí
justičných omylov*

JIM
McCLOSKEY

IKAR

JOHN
GRISHAM
JIM
MCCLOSKEY
NESPRAVODLIVO
ODSÚDENÍ

Preložil Peter Tkačenko

IKAR

John Grisham and Jim McCloskey
FRAMED: ASTONISHING TRUE STORIES
OF WRONGFUL CONVICTIONS

Copyright © 2024 by John Grisham
and Jim McCloskey

Translation © 2026 by Peter Tkačenko

Cover design © 2026 by Emil Křížka

Slovak edition © 2026 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-575-0743-7

Kate Germondovej a Paulovi Casteleirovi:

*Lebo v nezlomnosti a vo výsledkoch sa nič nevyrovná
tým viac ako štyridsiatim rokom vašej vytrvalej
a nekončiacej sa podpory v prospech nadácie Centurion
a tých, ktorých chceme oslobodiť.
Centurion za svoju existenciu vďačí vašej bezprecedentnej
službe v prospech nespravodlivo odsúdených.*

Jim McCloskey

Petrovi Neufeldovi a Barrymu Scheckovi,
*spoluzakladateľom organizácie Innocence Project,
a bojovníkom, ktorí v ňom pracujú.*

John Grisham

Obsah

Predhovor / 7

Norfolská štvorica / 13

Prezumpcia viny / 49

Fraška v pitevni / 81

Rozlúčka so slobodou / 113

Neznámy muž č. 1 / 146

Kam sa podeli dve pásky / 172

Absencia motívu / 203

Za zrkadlom / 236

Ó, akú spleť sieť spriadame,

keď prvý raz klameme / 271

Oheň neklame / 337

Podakovanie / 366

Poznámky k zdrojom / 373

Predhovor

John Grisham

V roku 2006 som vydal knihu *Nevinný*, skutočný príbeh o nespravodlivom odsúdení a takmer dokonanej poprave Rona Williamsona. Až dovtedy som nikdy neuvažoval o tvorbe literatúry faktu (na to ma písanie románov príliš bavilo), ale Ronov príbeh ma pohltil. Rýdzo z rozprávačského hľadiska bol neuveriteľný. Ten príbeh mal v sebe tragédiu, utrpenie, korupciu, prehry, náznak vykúpenia, okamih na prahu smrti a záver, ktorý by sa nedal nazvať šťastným, ale mohol byť oveľa horší – a čakal len na autora. Čoskoro som zistil, že každé nespravodlivé odsúdenie si zaslúži vlastnú knihu.

Odvtedy som spoznal množstvo ľudí, ktorých spätne zbavili viny, ich rodiny, právnikov, advokátov a spolubývajúcich spoza mreží. Tvoria úžasnú skupinu, pretože sa im nejako podarilo prežiť nočné mory, ktoré si my ostatní nevieme ani len predstaviť. Väčšinou radi hovoria o svojom osude. Všetci sú odhodlaní zmeniť pokrivený justičný systém a zabrániť ďalším nespravodlivým odsúdeniam. Desiatky z nich sa o svojom údele rozpísali. A neraz ma požiadali, aby som sa toho za nich ujal ja.

Dlhý čas som uvažoval nad zbierkou takpovediac najlepších príbehov, ale zastavilo ma rešeršovanie. Je to hrozné. Tisíciky strán prepisov súdnych pojednávaní, policajných správ,

výpovedí svedkov, ktoré sa v jednotlivých fázach vari vždy rozchádzajú, väzenských záznamov, forenzných skúšok, žiadostí, odvolaní, dovolaní a príkazov advokátov a sudcov, ktoré tuším balia po kilách. Románopisci si môžu dovoliť lenivosť, lebo si jednoducho môžeme vymýšľať. Literatúra faktu je brutálna, lebo si vyžaduje dôsledné rešeršovanie. Nemôžete si dovoliť chyby.

S Jimom McCloskeym som sa zoznámil asi pred pätnástimi rokmi, keď ma požiadal, aby som vystúpil na výročnom galavečere nadácie Centurion Ministries na Princetone. Od chvíle, keď sme si podali ruky, neubehlo ani desať minút a už sme si rozprávali historky o nespravodlivo odsúdených. Tie Jimove sú vždy lepšie, pretože ich prežíval osobne. Je ich súčasťou. Pri hľadaní pravdy križoval ulice miest od jedného pobrežia k druhému. Centurion prispel k zrušeniu približne sedemdesiatich odsudzujúcich rozsudkov a Jim bol väčšinou pri tom. Bol tam, keď jeho nevinní klienti vyšli spoza väzenských múrov a objali sa s blízkymi. Bol tam, keď sa nadýchli slobody, a sám im to umožnil.

Pred niekoľkými rokmi sme sa začali rozprávať o tejto zbierke. Jej myšlienka bola prostá. Ja aj Jim by sme vybrali po päť zo svojich obľúbených príbehov. Keďže ich je tak veľa, prvou výzvou bolo vybrať len desať z nich. Druhou bolo stlačiť každý príbeh približne do 10 000 slov. Keďže každý z tých príbehov by zaplnil celú knižnicu, vedeli sme, že pôjde o náročnú úlohu. Dohodli sme sa, že každý bude písať sám a v obmedzenom rozsahu si dá poradiť od toho druhého.

A tak sme sa pustili do písania.

Touto knihou chceme zvýšiť povedomie o nespravodlivých odsudzujúcich rozsudkoch a v skromnej miere prispieť k tomu, aby ich bolo menej. Snažíme sa vrhnúť svetlo na niektoré príšerné a násilné postupy, ktorými úrady odsudzujú nevinných ľudí.

Keby sme ako spoločnosť prejavili politickú vôľu zmeniť nespravodlivé zákony, praktiky a postupy, dokázali by sme zabrániť prakticky všetkým mylným odsudzujúcim rozsudkom.

Jim McCloskey

Ako spomenul John, naša spolupráca a priateľstvo siahajú pätnásť rokov do minulosti. Spojil nás rovnaký záujem a súcitiť s mužmi a so ženami naprieč Amerikou, ktorí sa stali obeťou fatálne pokriveného systému trestnej justície, boli nespravodlivo uznaní za vinných a odsúdení na doživotné tresty alebo na smrť. John veľkoryso súhlasil, že napíše predhovor k mojim pamätiam *Keď máte len pravdu (When Truth Is All You Have)*, ktoré vyšli v roku 2020 vo vydavateľstve Doubleday. Kniha mapuje štyridsať rokov, keď nadácia Centurion Ministries zápasila v mene odsúdených nevinných ľudí so štátnym justičným systémom, ale aj osobnú cestu, ktorá ma k tejto práci priviedla.

Prirodzene, bol som poctený, keď mi John ponúkol, že so mnou napíše *Nespravodlivo odsúdených*. Rýchlo sme sa dohodli, že každý z nás napíše päť skutočných príbehov o tom, ako nespravodlivo obžalovaných na ich zdesenie uznali za vinných zo zločinov, s ktorými nemali absolútne nič spoločné. Päť mojich príbehov sa týka prípadov, ktoré som mal osobne na starosti a pracoval som na nich ako hlavný vyšetrovateľ. Výber piatich zo sedemdesiatich jednotlivcov, ktorých Centurion úspešne oslobodil, bol náročnou úlohou hodnou Šalamúna. Pri písaní som mal šťastie, že môžem čerpať z rozsiahlych archívnych záznamov našej nadácie, ktoré sme zozbierali za dlhé roky práce na každom z tých prípadov. K zdrojovým materiálom okrem iného patria prepisy súdnych pojednávaní, policajné správy, prípravné spisy, právne názory, súdne záznamy a vyšetrovacie správy Centurionu.

Čitateľov môžem uistiť, že bez ohľadu na ich profil si po prečítaní každého z týchto príbehov povedia: „Naozaj sa to stalo?“ Na čo my ako autori odpovedáme: „Áno, naozaj sa to stalo a stáva sa to oveľa častejšie, ako si viete predstaviť.“ Chceme, aby tieto príbehy neboli len pôsobivým čítaním, ale aby zároveň poslúžili ako detailný pohľad na to, čo sa u nás deje tam, kde sa má hľadať spravodlivosť. Snažíme sa tým vrhnúť svetlo na systémové chyby justičnej infraštruktúry, pre ktoré sú desaťtisíce nevinných ľudí odsúdené na nekonečné utrpenie za mrežami.

Týchto desať príbehov predstavuje osudy dvadsiatich troch obžalovaných, ktorí uviazli v sieti nespravodlivých rozsudkov, a kým sa konečne presadila pravda a dostali sa na slobodu, za mrežami zbytočne strávili celé desaťročia. Štyria sa ocitli v cele smrti, pričom dvoch z nich delilo od popravy len niekoľko dní a jedného tragicky popravili. Čitateľov možno prekvapí, že rasové zloženie týchto dvadsiatich troch odsúdených je takmer vyvážené, keďže v desiatich prípadoch ide o belochov a v desiatich o černochoch. Ilustruje to, že tento typ nespravodlivosti sa vymyká rasovej nálepke.

Polícia mala skutočných vrahov často rovno pod nosom hneď po spáchaní zločinu a v dvoch prípadoch sa z nich stali korunní svedkovia obžaloby. Vo viacerých prípadoch zohrala dôležitú rolu DNA, nie však vo všetkých. Hojne sa v nich vyskytujú krivé svedectvá policajných aj civilných svedkov. Príčinou týchto odsudzujúcich rozsudkov neboli neúmyselné chyby miestnych policajtov a prokurátorov, ani omyl očitých svedkov konajúcich v dobrej viere, ani poctivá, ale mylná forenzná analýza.

Nie, ich príčinou bolo zneužívanie právomocí a úskoky mužov a žien, ktorí si chceli za každú cenu odfajknúť vyriešený prípad alebo uznať obvinených za vinných pomocou širokej palety nekalých postupov – nabádaním na krivé svedectvo, tajnými dohodami so zločincami výmenou za ich

vyfabrikované svedectvá, vyvíjaním nátlaku na svedkov, aby poskytlí nepravdivé svedectvo, alebo na podozrivých, aby sa priznali napriek nevine, využívaním zdiskreditovaných či neschopných analytikov, zatajovaním dôkazov v prospech obhajoby či inými skutkami, ktorými marili spravodlivosť a na radosť skutočných páchatel'ov ničili životy nevinných.

Každý z týchto príbehov berie čitateľa na jazdu po horšej dráhe, ktorá sa síce väčšinou končí víťazstvom pravdy a spravodlivosti, ibaže za cenu ohromných a nepredstaviiteľných osobných škôd oslobodených a ich blízkych. Oslobodení po prepustení čelia náročnej úlohe začať život nanovo. O veľkosti ľudského ducha najlepšie svedčí skutočnosť, že mnohí z nich majú vôľu a sú schopní to zvládnuť. Veľkoryso odvrhnú hnev a nenávisť z uplynulých rokov a o to s väčšou radosťou sa tešia z každodenností, ktoré väčšina z nás považuje za samozrejmosť, a naplňajú svoju túžbu po pokojnom a mierumilovnom živote.

Dúfame, že táto kniha bude pre vás zdrojom zaujímavého čítania aj informácií a že vám prinesie nový pohľad na omylnosť amerického systému trestnej justície – *Nespravodlivo odsúdených* azda nemali.

Norfolská štvorica

John Grisham

Matka Omara Ballarda bola černošská prostitútka a narkomanka pracujúca v uliciach Newarku v štáte New Jersey. Svojho bieleho otca nikdy nespoznal. Jeho matka javila o materstvo len minimálny a o svoje dieťa takmer žiadny záujem. Putoval od jedných pestúnov k druhým a prirodzene ho to ťahalo do ulíc, z ktorých pochádzal. Ako rozhnevaný chlapec vinil za svoje problémy matku. Terčom jeho výbušnej povahy sa často stávali ženy. Život pouličného gaunera sa mu zapáčil a čoskoro sa zaradil medzi aktívnych účastníkov zločinu a násilia vo svojej štvrti. Užíval si všetko: drogy a ich distribúciu, alkohol, zbrane, sex, lúpeže, strelbu, potýčky, vraždy, bitky gangov aj vzrušenie z unikania pred políciou. Niekoľkokrát ho dostali za drogy a opitosť, ale nebolo to nič vážne.

Ballard nechal školu a v devätnástich odišiel z New Jersey. Nemal ani halier, bol bez práce a ako vždy si koledoval o problémy. Napokon sa dal dokopy so starou známou z detského domova, osemnásťročnou slobodnou matkou dvoch detí Tamikou Taylorovou, ktorá bývala v lacnej štvrti vo virgínskom meste Norfolk. Túto štvrť vyhľadávali tisícky mladých námorníkov, ktorí slúžili na neďalekej námornej základni, a nebola považovaná za veľmi nebezpečnú. Po príchode Omara Ballarda to však už vonkoncom neplatilo.

Jeho prvou známou obeťou v Norfolku sa stala mladá beloška Melissa Morsová. Napadol ju, zmlátil bejzbalkou, a keď jej výkriky prilákali pozornosť okolia, sformoval sa dav, ktorý ho začal naháňať. Ballard prenasledovateľom utiekol a útočisko našiel v neďalekom byte mladého páru Billyho a Michelle Boskovcov pôvodom z Pittsburghu. Námorník Billy sa s Michelle zosobášil pred šiestimi týždňami a nedávno sa cez známych zoznámili s Omarom. Privítali ho u seba, ponúkli mu pohárik a s návštevou príjemne trávili čas, keď sa pred dverami ich bytu objavili Omarovi prenasledovatelia. Boskovcom sa nechcelo veriť, že by ich čerstvý priateľ mohol niekoho napadnúť, a Billy svojho hosťa statočne odmietol vydať. Dav sa rozišiel a Billy neskôr polícii povedal, že Omar je nevinný.

Po dvoch týždňoch od napadnutia Melissy Morsovej, v čase, keď sa Billy týždeň plavil na palube americkej vojenskej lode *Simpson*, Omar Ballard opäť navštívil byt Boskovcov. Bolo to 7. júla 1997 okolo polnoci. Podľa vlastných slov bol opitý, nafetovaný a mal chuť na sex. Zaklopal na dvere a povedal, že si potrebuje zatelefonovať. Michelle mu otvorila len v tričku a spodnej bielizni, zaviedla ho k telefónu a povedala, že ak má chuť, v chladničke je pivo. Keďže bolo neskoro, išla si ľahnúť. Omar ju nasledoval, zaútočil na ňu, zovrel jej hrdlo, a keď stratila vedomie, znásilnil ju. Vyvrcholil a penis si utrel do prikrývky. Potom sa v Omarovi niečo zlomilo a uvedomil si, že je v poriadnej kaši. Aby Michelle umlčal, rozhodol sa ju zabiť. V kuchyni našiel steakový nôž, a keď sa vracal do spálne, Michelle práve nadobúdala vedomie. Trikrát ju bodol do hrude a nechal ju zomrieť na dlážke. V kúpeľni si umyl ruky, kľučky poutieral svojou košeľou, aby odstránil odtlačky prstov, a nôž položil k mŕtvemu telu. Cestou z bytu jej ešte prehľadal kabelku na kuchynskom stole a vzal si z nej peniaze.

Väčšiny malého bytu s rozlohou šesťdesiatpäť štvorcových metrov sa útok nedotkol. Michelle, ktorá pracovala v McDonalde, bola poriadkumilovná gazdiná. Na druhý deň sa mal vrátiť Billy, a tak bolo všetko na svojom mieste. Keď v nasledujúce popoludnie okolo piatej objavil Billy jej telo, ich byt bol uprataný a čistý ako vždy.

Nasledovala dôkladná analýza miesta činu a všetky dôkazy vrátane vaginálnych zranení obeť ukazovali na jediného páchatela, ktorý do bytu vnikol bez použitia sily. Všetky zaistené odtlačky prstov patrili buď Billymu, alebo Michelle. Vyšetrovatelia strávili na mieste od nálezu tela po jeho prevoz z bytu Boskovcov viac ako deväť hodín. Preskúmali každý centimeter, miesto zaznamenali na videu a desiatkach fotografií, zaistili všetky potenciálne dôkazy, zašli dokonca tak ďaleko, že nad telom vztýčili stan, aby uskutočnili test s kyanoakrylátom a práškom, ktorým sa pokúsili zaistiť odtlačky na Michelinej pokožke. Vďaka vyčerpávajúcemu vyšetrovaniu nebolo pochyb o tom, že páchatel zavraždil Michelle sám.

Takmer dva roky po tomto znásilnení a vražde štátne laboratórium konečne otestovalo DNA Omara Ballarda. Pravdepodobnosť, že sperma nájdená na prikrývke nepatrí Ballardovi, ale nejakému belochovi, bola 1:21 miliárdam. Pravdepodobnosť, že patrí inému černochovi, bola 1:4,6 miliardy. V prípade vzorky semena získanej z vagíny obeť bola táto pravdepodobnosť 1:23 miliónom, respektíve 1:20 miliónom. Krv nájdená pod Michelinými nechtami zodpovedala Ballardovej DNA.

Vzorky DNA zaistené na mieste činu patrili len dvom ľuďom – Michelle a jej vrahovi Omarovi Ballardovi.

Jeho tretí známy sexuálne motivovaný útok sa odohral desať dní po vražde Michelle. Tretia obeť dokázala Ballarda identifikovať, vďaka čomu ho napokon uznali za vinného a posadili za mreže. Napriek tomu nebol podo-

zrivý v prípade znásilnenia a vraždy Michelle Boskovej. Ani jeho kriminálne vyčíňanie, keď sa za necelý mesiac v rovnakej časti mesta dopustil prinajmenšom dvoch ďalších sexuálne motivovaných útokov na ženy, nevzbudilo podozrievavosť norfolskej polície, ktorá vyšetrovala prípad Boskovej.

Kým sa detektívi dozvedeli o Ballardovej vražde, prešli takmer dva roky, a aj to až potom, čo sa sám priznal spoza mreží. Vtedy dali konečne otestovať jeho DNA.

Prehliadnúť takého očividného podozrivého bolo neospravedliteľné, ale norfolská polícia bola príliš zaneprázdnená, aby sa zaoberala Omarom Ballardom. Mala plné ruky práce pri horúčkovitej snahe prišiiť vraždu Boskovej celému zástupu nevinných mužov. Prípad, ktorý sa mal rýchlo skončiť testovaním DNA, vyústil do krkolomného vyšetrovania poznačeného takou neschopnosťou, až sa to podchvíľou zdá neuveriteľné. Prípad Boskovej patrí medzi najväčšie zlyhania v dejinách americkej trestnej justície. A hoci pohľad na aroganciu a nekompetentnosť zúčastnených vyráža dych, z ich dôsledkov krváca srdce.

Keď štátne kriminalistické laboratórium 3. marca 1999, dvadsať mesiacov po vražde, našlo zhodu s DNA Omara Ballarda, norfolskí policajti a prokurátori už mali za mrežami celkovo siedmich aktívnych či bývalých amerických námorníkov, ktorí napospol čelili obvineniu zo znásilnenia a z vraždy Michelle Boskovej. Ich prítomnosť na mieste činu vo všetkých prípadoch vylučovala zistená DNA. Rovnako ich prítomnosť na mieste činu vo všetkých prípadoch vylučovali zaistené stopy. A až na šoférovanie pod vplyvom alkoholu mali všetci námorníci čistý trestný register.

Tak ako pri mnohých defektných policajných vyšetrovaniach, aj tentoraz bola na začiatku predtucha. Často sa stáva, že vyšetrovateľ z oddelenia vražd si prezrie miesto činu, na základe inštinktu a pod vplyvom okamžitého napätia si

utvorí unáhlený názor, možno si dokonca hneď vyberie aj podozrivého, a polícia už pochoduje nesprávnym smerom.

V prípade Michelle Boskovej sa táto mylná predtucha objavila pri fotografovaní tela obete. Ako prvá vyšetrovatelka vražd dorazila na miesto policajtká Judy Grayová. Rýchlo dospela k záveru, že vzhľadom na zjavnú absenciu vlámania musel byť vrahom niekto, koho Michelle poznala. S kolegom zaistili miesto činu, a keď dorazili technici, zhromaždení susedia neveriacky sledovali, čo sa deje. Grayová vyšla z bytu a ako obyčajne začala pátrať po indíciách. Zoširoka sa rozprávala s Tamikou Taylorovou, známou Ballarda, ktorej sa spýtala, či jej nenapadá, kto by mohol Michelle zavraždiť. Tamike sa do tohto hádania nechcelo, ale Grayová si nedala povedať.

„Vidíte tamtoho chlapa?“ povedala napokon Tamika a kývla smerom k ďalšiemu susedovi, námorníkovi Danovi Williamsovi (č. 1). „Podľa mňa to bol on.“

„Prečo?“ spýtala sa Grayová.

„Lebo je ňou svojím spôsobom posadnutý.“

A tak sa z Dana Williamsa stal hlavný podozrivý z vraždy Michelle Boskovej. Tamika zaradila spiatočku a vyhlásila, že si tým nie je istá. Hovorila, že na uliciach sa potíka veľa šibnutých ľudí a tak ďalej, medzi ľuďmi, ktorých by polícia mala preveriť, dokonca spomenula aj Omara Ballarda. Polícia to z nejakého dôvodu neurobila.

Dan Williams býval s manželkou Nicole v malom byte vedľa Boskovcov. Billy po objavení manželkinho tela vybehol z bytu a búchal na dvere Williamsovcov. Dan zavolať na tiesňovú linku a vybral sa k Michellinmu telu. Tieto susedské páry udržiavali priateľské vzťahy, obaja manželia slúžili vo vojenskom námorníctve a ani jeden pár nemal deti. Nicole zomierala na rakovinu vaječníkov. V čase Michelinej vraždy spal Dan v posteli vedľa manželky.

Detektívka Grayová oslovila Dana a spýtala sa ho, či by mu neprekážalo, keby zašiel na policajtnú stanicu a zodpo-

vedal bežné otázky. Okrem Tamikiných slov nemala Grayová žiadne dôkazy ani motív, ale aj tak cítila, že práve on je vrahom. Keď Dan ochotne súhlasil, vzbudil v Grayovej ešte silnejšie podozrenie. A keď Dan Williams dorazil na policajnú stanicu, policajti si už boli istí, že majú páchatela v hrsti.

Policajní technici v byte Boskovcov usilovne zbierali dôkazový materiál, ktorý ich raz – dúfajme – privedie na stopu vraha. Tím vyšetrovateľov mimo bytu medzitým uvádzal do pohybu katastrofálnu sériu udalostí, ktorá ich celkom odviedla od stôp, ktoré po sebe zanechal Omar Ballard.

Druhým zdrojom nespravodlivého obvinenia je často ignorovanie neželaných dôkazov, ktoré veľakrát prichádza bezprostredne po predtuche. Policajti si vyberú podozrivého, sami seba presvedčia, že majú v rukách vinníka, po gratulujú si, akí sú bystrí, a potom ignorujú všetky dôkazy v rozpore s pôvodnou predtuchou. A naopak, nadšene prijímajú všetko, čo ju potvrdzuje. Ak z podozrivého dokážu slovne vytĺcť priznanie, ich dôkazná situácia je oveľa silnejšia a môžu sa vyhnúť zdĺhavému vyšetrovaniu. Výsluch často posluží lenivým policajtom ako nástroj na rozlúsknutie prípadu. Ak sa objavia dôkazy, ktoré sú v rozpore s ich teóriou, jednoducho na ne neprihliadajú. Ak im po odsúdení ich podozrivého predložia jasný dôkaz o jeho nevine (napríklad DNA), odmietnu dôkazu veriť a zanovito trvajú na vine odsúdenca.

Do norfolskej policajnej stanice dorazil Dan Williams 7. júla okolo pol siedmej večer, teda necelé dve hodiny po objavení tela a dlho pred skončením obhliadky miesta činu. Netušil, že je podozrivý. Mal dvadsaťpäť rokov, maturitné vzdelanie, v detstve bol skautom a vychovali ho prísni rodičia, ktorí ho naučili poslúchať a rešpektovať autority. Bol tichý, ochotne sa dával viesť a v triede bol ten posledný, kto by robil neplechu. Nemal záznam v trestnom registri a nikdy nebol na policajnom výsluchu. Vzhľadom na svoju

pasívnu, nevýraznú osobnosť bol absolútne nepripravený na to, čo naňho striehlo.

Výsluch sa začal o ôsmej večer a nie je prekvapením, že z neho nerobili zvukový ani obrazový záznam. Ako na každom inom policajnom oddelení, aj tu boli poruke kamery a diktafóny, no mali sa zapnúť až v pravý čas. Ten však zatiaľ nenastal a niektoré časti výsluchu nemali uzrieť svetlo sveta. Williams sa vzdal práva na prítomnosť právnik pri výsluchu, čo je ľahkovážna chyba, ktorej sa dopúšťa osemdesiat až deväťdesiat percent nevinných ľudí. Vinní páchatelia oveľa častejšie držia jazyk za zubami, prípadne sa dožadujú právnik.

Williams začal odpovedať na predbežné otázky detektívky Grayovej a detektív Jack Horton sa staral o zápis. Nikto iný v miestnosti nebol. Netrvalo dlho a Williams si uvedomil, že ho polícia podozrieva, ale zdalo sa mu to neuveriteľné. Detektívi sa ho spýtali, či im dobrovoľne poskytne vzorky krvi, ochlpenia, vlasov a odovzdá im svoju spodnú bielizeň. Williams ochotne súhlasil. Nemal čo skrývať. Súhlasil s testom na detektore lži, čím sa dopustil ďalšej chyby. Nevinní ľudia na tento test často privolia, lebo chcú dokázať svoju nevinu. Dôverujú polícii. Napočudovanie, zákon polícii dovoľuje klamať o výsledku testu na detektore lži, čo sa aj často stáva. Presnejšie povedané, zákon polícii umožňuje pri výsluchu podozrivých klamať podľa ľubovôle. Finta s detektorom lži patrí medzi najobľúbenejšie.

O trištvrte na desať v noci Williamsa pripojili na detektor lži a vyšetrojúci mu položil sériu otázok. Ich cieľom bolo zistiť, čo robil predchádzajúci deň a či nedávno nenavštívil Boskovcov. Williams odpovedal pravdivo a úspešne prešiel testom. Lenže ako v mnohých iných prípadoch, aj teraz mu povedali, že testom neprešiel a policajti majú dôkaz, že klame. Pred polnocou už obaja detektívi po Williamsovi pálili obvinenia rýchlejšie, než ich vládol vyvracať. Jazyk z vulgár-

nel, prepukli vášne. Williams trval na tom, že o vražde nič nevie, že keď k nej došlo, ležal vo vedľajšom byte v posteli s manželkou. Grayová klamala a tvrdila, že majú svedka, ktorý ho videl u Boskovcov. Polícia neochvejne opakovala, že bol posadnutý Michelle a vedia to doložiť svedeckými výpoveďami. Williamsa viedli rodičia k rešpektu voči policajtom a ich obvinenia ho omráčili. Naozaj verili, že to spáchal! Bol zmätený a nevedel si utriediť myšlienky.

Ako čas plynul, Williamsovej manželky Nicole sa zmocňovali čoraz väčšie obavy. Zavolala na policajnú stanicu a pokúsila sa zistiť, v čom je problém. Keď sa nedočkala odpovede, vybrala sa na policajnú stanicu. Detektívka Grayová prerušila úvodnú fázu výsluchu a vyšla z miestnosti, aby si pohovorila s Nicole. Spýtala sa jej, čo robili v noci. Policajti si vraveli, že Dan sa mohol v noci vykradnúť z bytu a spáchať vraždu, ale Nicole Grayovú uistila, že jej manžel prespal celú noc v posteli a ani na chvíľu ju neopustil. Od tej chvíle polícia vedela, že Dan má nepriestrelné alibi. Ani to mu však nepomohlo.

Detektívka Grayová o pol jednej po polnoci opustila miestnosť a Horton sa v rozhovore muža s mužom pokúsil Williamsa presvedčiť, aby všetko priznal. *Dostaňte to zo seba. Radšej to urobte teraz, lebo to bude vyzerat' lepšie, ako keď budete čakať šesť týždňov na výsledky testov DNA.* Williams trval na svojom a povedal, že je unavený a chce ísť domov. Podľa Hortonovho zápisu bolo päť minút pred jednou ráno, keď Williams priznal, že Michelle bola atraktívna. Tá poznámka viedla k neúnavnej kanonáde náznakov, že bol do nej zbláznený a chcel s ňou mať sex.

Výsluch konečne k niečomu viedol. Grayová sa vrátila do miestnosti a obaja policajti do Williamsa búšili tvrdeniami, že bol obeťou „posadnutý“. Tvrdili, že vedia dokázať jeho prítomnosť u Boskovcov deň pred Michellinou vraždou. Williams bol zmätený, vyčerpaný a potreboval sa vyspať.

Opakovane kládol hlavu na stôl a detektívi mu vždy povedali, aby ju zdvihol. Bezbranný Williams zmorený výsluchom neochvejne trval na pravde a na tom, že o vražde nič nevie. Detektívi začali spochybňovať jeho pamäť, naznačovali, že môže trpieť amnéziou a stratou vedomia. Možno vraždu spáchal ako námesačný.

Táto taktika nie je pri zdĺhavých výsluchoch ničím výnimočným. Polícia často naznačuje, že podozriví trpia amnéziou, stratou vedomia či námesačnosťou, len aby do nich zasiali semienko pochybností. Potom sa policajti prezentujú ako tí dobrí, ktorí prišli všetko urovnať.

Napokon to zabralo. Keď detektívi neprestávali, Williams začal o tretej ráno spochybňovať vlastnú pamäť. Možno stratil vedomie. Možno bol námesačný. Detektívi neprestávali, stále sa vracali k tomu istému, prichádzali s ďalšími domnienkami a obvineniami.

Keď o 4.35 h Horton opustil miestnosť, Grayová vyrukovala s novou taktikou a začala apelovať na Williamsovo svedomie. Necíti ľútosť? *Michelle už nie je s nami. Predstavte si jej rodinu.* A tak ďalej. Aj toto zabralo, pretože Williams sa zrazu zlomil a rozplakal sa.

Situácia sa dramaticky zmenila o 4.51 h, keď do miestnosti vkročil detektív Glenn Ford. Bol to ostrieľaný policajný veterán s tvrdou náturou, množstvom skúseností s výsluchmi a všetky triky mal v malíčku. Jeho postupy boli drsné, brutálne, neúnavné a ich cieľom bolo zlomiť vôľu ľubovoľného podozrivého. Viacerých už dotlačil k nepravdivým priznaniam.

Dan Williams sa mal už dávno priznať a Glenn Ford sa o to prišiel postarať. Zatiaľ čo sa Horton díval a robil zápis, Ford si položil stoličku priamo pred Williamsa a vyhlásil, že je pripravený vypočuť si pravdu. Vie, že Williams klame, a môže to dokázať. Majú svedkov. Hodinu do Williamsa neprestajne búšil. Vyhrážal sa mu dlhým väzením, ale sľuboval

mu úľavy, ak prestane zapierať a prizná sa. (Ford aj Horton to neskôr pod prisahou popreli.) Opakovane ho štuchal do hrude a nadával mu. (Čo neskôr rovnako poprel.)

Williams bol zdesený a už dávno prišiel o schopnosť triezvo uvažovať. Po deviatich hodinách tohto mučenia stačila posledná kvapka. Policajti boli presvedčení, že je vinný, a z miestnosti ho mienili pustiť, až keď im dá, čo od neho chceli. Aby sa zachránil, musel spolupracovať.

Ford zacítil víťazstvo, a keď si o 5.41 h dali prestávku, Hortonovi povedal: „Je pripravený priznať sa.“ Williams čelil výsluchu takmer desať hodím, ale ani zďaleka ho ešte nemal za sebou.

Po rokoch sa vo väzení snažil vysvetliť, prečo sa priznal. „Bol som zmätený, rozrušený. Úprimne som v tej chvíli nevedel rozoznať, čo je pravda a čo už nie. Bol som unavený. Nebolo mi dobre. Cítil som sa bezradný a už som nevládal. Tak som im povedal, čo chceli počuť. Podrobnosti som si jednoducho vymyslel. Vedel som, že to, čo hovorím detektívovi Fordovi, nie je pravda, ale chcel som, aby sa už ten výsluch skončil.“

O siedmej ráno, po jedenástich hodinách vypočúvania, detektívi konečne zapli nahrávač. Vystrašený, vyčerpaný a skrz-naskrz zmätený Williams im povedal, čo od neho chceli počuť, a do priznania zároveň uviedol množstvo podrobností, ktoré mu vnukli počas tej dlhej noci. Jeho dopletená verzia o útoku obsahovala aj pasáže, ktoré očividne neboli pravdivé.

To (prvé) priznanie znelo asi takto: Prešiel cez chodbu k dverám do Michellinho bytu. Možno bol námesačný. Na chodbe sa nenašli odtlačky chodidiel, hoci bol bosý. Pustila ho dnu. Zaútočil na ňu. Kričala, hoci jej krik nik nepočul. Nevyvrcholil, hoci v tele obeť aj na prikrývke sa našiel ejakulát. Nedusil ju, hoci pitva odhalila stopy po škrtení. Nebodol ju, hoci pitva potvrdila štyri bodné rany, z kto-